

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 5. КОМУНІКАЦІЇ В НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

(обов'язковий ОК)

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньо-наукової програми **ТВШТ**
(назва)

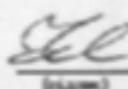
за спеціальністю **Н2 Тваринництво**
(шифр, назва)

на III (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

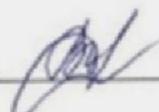
Суми – 2025

Розробник

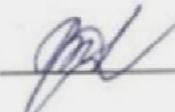
Марія ДАНЬКО, д.с.н., професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики (інша кафедра)	протокол від <u>16.06.2025</u> № <u>18</u>
	Звідувач кафедри <u>Наталія МАКАРЕНКО</u> (ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Вікторія ВЕЧОРКА

Декан факультету,

Де реалізується освітня програма Вікторія ВЕЧОРКА

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

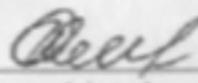
Риссо-Шинчовік А.М.

(ПІБ)

Чех О.О.

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

Світлана Котשובач
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06 2025 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Комунікації в науковому середовищі			
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/кафедра маркетингу та логістики			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	ОНП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», Н2 Тваринництво			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	–			
6.	Рівень НРК	8 рівень НРК			
7.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр, 10 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити ЄКТС			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл денна форма	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		20	20		50
10.	Мова навчання	Українська, англійська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Данько Ю.І., д.е.н., професор			
11.1	Контактна інформація	Данько Ю.І., y.danko@snaeu.edu.ua ауд. 228 головного корпусу. За консультацією можна звернутися щовівторка з 12.00 до 13.00.			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна є обов'язковою частиною підготовки докторів філософії. Вивчення дисципліни забезпечує можливість комунікації в науковому середовищі, представлення результатів дослідження, використання широкого спектру інструментів обміну інформацією. Необхідність запровадження дисципліни зумовлена активізацією суспільних взаємовідносин, розвитком соціальних мереж та інших новітніх засобів комунікації.			
13.	Мета освітнього компонента	Мета дисципліни – формування комплексу знань та вмінь щодо основних теоретичних та методологічних підходів у вивченні явищ комунікативної практики, формуванню навичок практичної участі в різних типах комунікацій			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Дисципліна базується на ОК 3 Управління науковими проектами та реєстрація прав інтелектуальної власності і є передумовою для ОК 4 Іноземна мова для академічних цілей, ОК 6 Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації та ОК 14 Педагогічна практика			
15.	Політика академічної доброчесності	У разі, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. У разі списування – повторне складання відповідного завдання. У разі використання текстових запозичень без належного цитування (академічний			

		плагіат) - робота анулюється.
16.	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4788

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента здобувач очікувано буде здатен	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК	Як оцінюється ДРН
	ПРН 9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми технологій виробництва і переробки продукції тваринництва державною та академічною іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.	
ДРН 1. Формувати ефективні усні комунікації, в тому числі активне слухання, з фахівцями та нефахівцями у відповідній сфері базуючись на принципах ефективної комунікації. Критично оцінювати інформацію отриману з різних каналів комунікації	X	Презентація дослідницького завдання, над яким працює здобувач
ДРН 2. Обирати комунікативний канал, розуміючи особливості різних аудиторій, застосовуючи різні інструменти письмової комунікації в науковому чи навчальному контексті	X	Аналітичний звіт за результатами дослідження здобувача
ДРН 3. Реалізувати ефективну комунікацію під час публічного виступу, представлення промови, участь у дискусії	X	Панельна дискусія (за можливості за участю іноземних здобувачів)
ДРН 4. Розуміти міжкультурні комунікації як необхідної умови роботи у міжнародному контексті, базуючись на критичному підході, з повагою до різноманіття та відмінностей культур	X	Презентація (будь-який культурний аспект, що стосується країни, регіону, міста тощо – на вибір здобувача)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	Пз		
Тема 1. Типологія комунікації Підходи до типології комунікації. Основні форми типології: тип, класифікація, систематика, таксономія. Вербальна форма комунікації. Роль мови у вербальній комунікації. Невербальні форми комунікації: міміка, рухи тіла, одяг. Невербальні коди. Розподіл комунікації за рівнями.	2	2	4	основні джерела: 3, 4 нормативно-правові акти: 6, 10 додаткові джерела: 12, 13
Тема 2. Комунікативний процес як основа спілкування перегляд. Розглядається комунікативний процес та його структура, аналізуються моделі комунікації як трансмісії, ритуалу, привернення аги і рецепції; ефекти комунікації як бажана ціль при інтеракції; закони комунікації як нежорсткі тенденції спілкування.	2	2	4	основні джерела: 1, 4 нормативно-правові акти: 5, 6, 7 додаткові джерела: 12, 16
Тема 3. Вербальна та невербальна комунікація. Особливості вербальної комунікації, зокрема специфіка усних вербальних комунікацій, їх типологізація, структура публічного виступу та рекомендації для представлення промови; види промов; комунікації з використанням письмової мови; спічрайтинг.	2	2	4	основні джерела: 2, 4 нормативно-правові акти: 10, 11 додаткові джерела: 12, 13
Тема 4. Комунікативні технології просування наукового результату. Поняття «технологія», її складові: систематичність, масовість, алгоритмічність. Аналіз основних комунікативних технологій. Розвиток комунікативних технологій на сучасному етапі. Пропаганда. Історичні витoki пропаганди. Специфіка пропаганди. Використання технологій пропаганди у виборчих перегонах, військових діях та соціальній сфері. Пропагандистська кампанія: мета і завдання. Зв'язки з громадськістю - паблік рілейшнз (PR).	2	2	6	основні джерела: 1, 3 нормативно-правові акти: 7, 8, 9 додаткові джерела: 15, 16
Тема 5. Комунікативні канали та бар'єри в науковій діяльності маркетолога Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів. Характеристика основних комунікативних каналів. Вибір та використання комунікативних каналів для здійснення комунікативної дії. Природні, технічні, гібридні, мистецькі комунікативні канали. Визначення поняття «комунікативний бар'єр».	2	2	6	основні джерела: 3, 4 нормативно-правові акти: 6, 10 додаткові джерела: 12, 13
Тема 6. Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації Засоби	4	4	12	основні джерела: 1, 4

<p>масової комунікації та інформації Особливості процесу масової комунікації як суспільного явища. Поняття «засоби масової комунікації» (ЗМК). Класифікація ЗМК. Характеристики основних видів ЗМК. Основні типи та канали ЗМК. Співвідношення понять «засоби масової інформації» (ЗМІ) та «засоби масової комунікації» (ЗМК). Теорії впливу ЗМК на аудиторію. Методи та форми впливу ЗМК на масову свідомість. Теорія соціальної відповідальності ЗМК. ЗМК, влада, громадськість. Громадське мовлення. Друковані ЗМК. Класифікація та характеристики друкованих видань. Основні переваги та вади друкованих видань у сучасному комунікативному просторі. Типи та види друкованих видань: газета, журнал, листівка, прес-реліз. Телевізійна комунікація: реалії, традиції та сучасність. Програмний продукт на телебаченні. Особливості впливу телевізійних новин на аудиторію. Радіо. Характерні риси радіомовлення. Використання потенціалу радіоканалу у соціальній комунікації. Роль радіо у масовій культурі. Основні комунікативні дискурси.</p>				<p>нормативно-правові акти: 5, 6, 7 додаткові джерела: 12, 16</p>
<p>Тема 7. Нові медіа в системі комунікацій у науковому середовищі Електронні ЗМК. Характеристики електронних ЗМК. Особливості використання електронних медіа у комунікативних кампаніях. «Холодні» та «гарячі» медіа (М. Маклюєн). Інтернет та глобалізація комунікативного простору. Інформаційно-комунікативні потоки на базі Інтернет-технологій. Комунікативні особливості ЗМК «збори» (майдан). Види та форми публічних виступів: промова, доповідь, проповідь, огляд подій. Мовні та ритуальні знаки. Соціальні мережі.</p>	2	2	8	<p>основні джерела: 2, 4 нормативно-правові акти: 10, 11 додаткові джерела: 12, 13</p>
<p>Тема 8. Міжнародні та міжкультурні комунікації Культура як вид комунікації. Поняття та сфери міжкультурної комунікації; поняття ситуації невизначеності та редуція невизначеності; культурний шок. Приклади моделей культурної комунікації. Літературна модель Ю. Лотмана. Соціально-комунікативна функція тексту. Міфологічна модель комунікації Б. Маліновського. Теорія ритуалу. Культуремі: складові культури. Елітарна та масова культура. Види дискурсів культурної комунікації. Кіно дискурс. Театральний дискурс. Міжкультурні зв'язки.</p>	4	4	6	<p>основні джерела: 1, 3 нормативно-правові акти: 7, 8, 9 додаткові джерела: 15, 16</p>
<p>Всього</p>	20	20	50	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
<p>ДРН 1. Формувати ефективні усні комунікації, в тому числі активне слухання, з фахівцями та нефахівцями у відповідній сфері базуючись на принципах ефективної комунікації. Критично оцінювати інформацію отриману з різних каналів комунікації</p>	<p>лекція-презентація групова дискусія, метод кейсів (case study)</p>	<p>10</p>	<p>Персоналізоване навчання Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Дослідження та та підготовка презентації (на вибір здобувача)</p>	<p>12</p>
<p>ДРН 2. Обирати комунікативний канал, розуміючи особливості різних аудиторій, застосовуючи різні інструменти письмової комунікацій в науковому чи навчальному контексті</p>	<p>Лекція-презентація Метод кейсів (case study) Навчання через дію</p>	<p>10</p>	<p>Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Підготовка аналітичного звіту Навчання через дослідження</p>	<p>14</p>
<p>ДРН 3. Реалізовувати ефективну комунікацію під час публічного виступу, представлення промови, участь у дискусії</p>	<p>Мультимедійна лекція Навчання через дію Консультації викладача Групова робота</p>	<p>10</p>	<p>Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) Взаємне навчання (peer to peer learning)</p>	<p>12</p>
<p>ДРН 4. Розуміти міжкультурні комунікації як необхідної умови роботи у міжнародному контексті, базуючись на критичному підході, з повагою до різноманіття та відмінностей культур</p>	<p>Лекція-дискусія Метод кейсів Групова робота Консультації викладача</p>	<p>10</p>	<p>Читання (опрацювання теоретичного матеріалу) підготовка презентації Взаємне навчання (peer to peer learning)</p>	<p>12</p>

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання не передбачене

5.2. СУМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання з дисципліни передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Презентація дослідницького завдання, над яким працює здобувач	20 балів / 20%	4-й тиждень
2.	Аналітичний звіт за результатами дослідження,	40 балів / 40%	5-й тиждень
3.	Панельна дискусія	20 балів /20%	9-й тиждень
4.	Презентація профілів в наукових мережах, комунікації з редакторами журналів, участь в коференціях	20 балів /20 %	10-й тиждень
	Всього	100 балів	

* Перелік рекомендованих тем для дослідження актуальних проблем розвитку комунікативних процесів в науковій діяльності:

1. Особливості представлення доповіді на іноземній конференції
2. Особливості ділової переписки з науковим журналом
3. Особливості ділової переписки з науковим партнером
4. Формування наукового каналу в соціальній мережі
5. Створення наукового відео-контенту
6. Науковий блог

5.2.2. Критерії оцінювання

Презентація	<12 балів	12-15 балів	15-17 балів	18-20 балів
	незначна обізнаність щодо проблеми, наведено короткий опис. Не демонструє самостійного мислення щодо обраної теми.	Структурно і змістовно презентація не збалансована, проте всі елементи присутні . Здобувач частково відповідає на питання	Продемонстровано розуміння, глибину проблеми дослідження; презентація є структурованою, аргументи є послідовними, презентація є змістовною, послідовно.	Досить глибоко та / або детально розкрита проблема, проаналізовані різні погляди на проблему; всі основні моменти викладені, аналізуються різні точки зору, наводяться власні пропозиції. Підтримує дискусію, демонструє активне слухання.
Аналітичний звіт	<24 балів	25-29 балів	30 - 35 балів	36-40 балів
	Не всі складові звіту розроблено та/або інформація подана неструктуровано, немає розуміння логічної структури звіту, висновки представлено у невідповідному форматі.	Наведено більшою мірою опис проблеми (без аналізу) недостатнє обґрунтування основних моментів, не достатньо послідовна аргументація. Опрацьована лише література з україномовних джерел..	Продемонстровано розуміння, глибину та / або деталізацію проблеми; основні проблемні аспекти обґрунтовані, аргументи є послідовними; вивчаються різні точки зору. Опрацьовано широкий перелік літератури (вітчизняних та іноземних авторів)	Досить глибоко та / або детально розкрита проблема, проаналізовані різні погляди на проблему; всі основні моменти викладені, аргументи послідовні та вагомі; аналізуються різні точки зору, наводяться власні пропозиції. Опрацьовано широкий перелік літератури (вітчизняних та іноземних авторів), сформовано публікацію (тези або чорновик статті)
Панельна дискусія	<12 балів	12-15 балів	15-17 балів	18-20 балів
	Здобувачі не беруть участь у дискусії, не надають зворотній зв'язок, не висловлюють думку щодо проблеми на виступи інших.	Здобувачі беруть участь у груповому обговоренні, проте зворотній зв'язок не структурований, не надано рекомендацій.	Здобувачі активно беруть участь у дискусії, структуровано надають зворотний зв'язок, формують рекомендації та пропозиції.	Здобувачі активно беруть участь у дискусії, зворотний зв'язок, формують рекомендації та пропозиції, на окремих етапах модерують дискусію, демонструють активне слухання.
Презентація	<12 балів	12-15 балів	15-17 балів	18-20 балів
	незначна обізнаність щодо проблеми, наведено короткий опис. Не демонструє самостійного мислення щодо обраної теми.	Структурно і змістовно презентація не збалансована, проте всі елементи присутні . Здобувач частково відповідає на питання	Продемонстровано розуміння культурного різноманіття; презентація є структурованою, аргументи є послідовними, презентація є змістовною, послідовно.	Досить глибоко та креативно розкрита проблема, інформація подана узгоджено (візуально та змістовно), відповідно до критичного підходу , продемонстровано розуміння питання та власні пропозиції. Підтримує дискусію, демонструє активне слухання.

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок на презентації	після презентації
2	1) Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над аналітичним звітом 2) письмовий зворотний зв'язок на аналітичний звіт	1) протягом занять, 2) протягом 2 тижнів після складання
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та здобувачів після панельної дискусії	після заняття

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела 6.1.1. Підручники, посібник

1. Квіт С. Масові комунікації: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Києво- Могиллянська академія». 2021. 352 с.
2. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2025. 102 с
3. Основи мовної комунікації : навчальний посібник. І. А. Кучеренко, Л. І. Мамчур ; МОН України, Уманський держ. пед. у-тет імені Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2021. 270 с.
4. Психологія спілкування : навч. посіб. [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Савенкової. К. : КНЕУ, 2021. 309 с.

6.1.2 Інші джерела

7. 5. Lingling Wu, Yuriy Danko, Fuli Chen, Xuefeng Yao and Fenghe Zhang (2022). Mapping the literature of integrated marketing communications: A scientometric analysis using CiteSpace. *Innovative Marketing* , 18(1), 152-167. 6. Lingling, W., Danko, Yu., Artyukhov, A., Dluhopolska, T., Markovych, I. (2022). Marketing communication strategies of colleges and universities based on spatial and temporal distribution of students. *Academy review*, 2(57), 59–68. 7. Lingling Wu, Yuriy Danko, Fuli Chen, Xuefeng Yao, Fenghe Zhang. Mapping the literature of integrated marketing communications: A scientometric analysis using CiteSpace. *Innovative Marketing*. 2022. №18 (1), 152-167.
9. Hanushchak-Yefimenko, L., Danko, Y., & Plavcan, P. (2022). Social responsibility of higher education institutions in times of crisis and armed conflicts: international experience and lessons for Ukraine. *Management*, 36(2), 109-116. 9. Olena Nifatova, Volodymyr Ladyka, Yuliia Hryshyna and Yuriy Danko (2023). Agricultural education in times of war: Strategic visions, leadership practices and post-war reconstruction. *Problems and Perspectives in Management*, 21(2-si), 87-97.
10. Olena Orzhel, Olena Melnyk, Yuriy Danko, Iryna Skliar and Olena Lytovchenko (2024).
11. Possibilities of implementing HEI's third mission in Ukraine before a fullscale war and correction of these processes in wartime. *Knowledge and Performance Management*, 8(1), 32-48. 11. Шарата Н. Розвиток комунікативної компетентності під час професійної підготовки майбутніх фахівців / Н. Шарата // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2024. – № 2 (106). – С. 134–144. 167.
12. Hyland, K. (2022). Academic publishing and the myth of linguistic injustice. *Journal of Second Language Writing*, 55, 100846. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2021.100846>
13. Bennett, K. (2023). The geopolitics of academic writing: Multilingual scholars and the dominance of English. *Language Teaching*, 56(2), 195–210.
14. Montgomery, S. L., & Graham, J. (2022). Scholarly communication and the future of academic publishing. *Learned Publishing*, 35(4), 477–486. 15. van Weijen, D. (2023). The language of (future) scientific communication. *Research Integrity and Peer Review*, 8(1), 12.
15. O’Keeffe, A., & McCarthy, M. (2024) Data, discourse, and academic communication in digital research environments. *Applied Linguistics*, 45(1), 1–20.

6.2. Програмне забезпечення

1. Zoom, Google Meet
2. Google Scholar
3. Scopus
4. Web of Science
5. Microsoft Excel
6. Microsoft PowerPoint

Наукова література для аналітичного огляду

16. Макеєва О.М. Засоби масової інформації як суб'єкти правової комунікації. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*, 2021. № 1(50). С. 30-36.

17. Самохіна, Н., Кудименко, Л., & Мартинюк, О. Бібліотечна фахова періодика України в цифрових наукових комунікаціях. *Бібліотечний вісник*, 2022 №1. С. 33-39.